

Drodzy Uczniowie!

W tym tygodniu zgodnie z umową w ramach pracy klasowej wyślę Wam wszystkim, na e-mail link z zadaniami do wykonania, które będą podlegały ocenie. Zadania te zamieściłam w formie krótkiego Formularza i przypominam, że dotyczą zagadnień z działu „Woda i roztwory wodne”. Proszę o poważne podejście do sprawdzianu. Formularz proszę wypełnić najpóźniej do soboty (30.05.2020), ponieważ po tym terminie Formularz już będzie niedostępny. Przypominam, że Wasza praca domowa również podlega ocenie i proszę przysyłać do mnie zaległe prace.

29.05.2020

1. Proszę w zeszycie przedmiotowym zapisać temat lekcji:

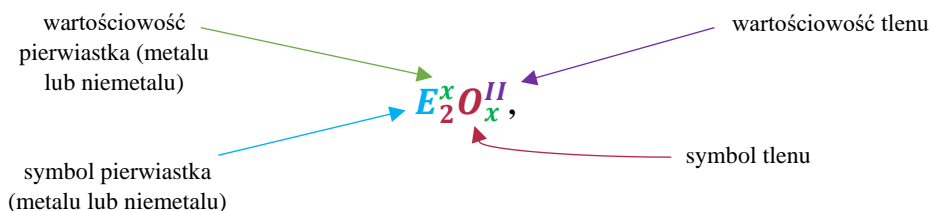
Temat : Tlenki metali i niemetali.

2. Pod tematem lekcji, proszę do zeszytu przepisać następującą notatkę:

1. Pojęcie tlenków.

Tlenki są to związki chemiczne tlenu z metalami i niemetalami.

Wzór ogólny tlenków:

2. Podział i właściwości tlenków.

Tlenki dzielimy na:

- niemetali, np. SO_2 , CO_2 , N_2O_5

- metali, np. K_2O , BaO , Al_2O_3

Tlenki metali:

- ✓ najczęściej substancje stałe
- ✓ mają wysokie temperatury topnienia ($500-3000^\circ C$)
- ✓ nie rozpuszczają się w wodzie (z wyjątkiem tlenków litowców i berylowców)

Tlenki niemetali:

- ✓ występują w przyrodzie jako substancje stałe, ciecze lub gazy
- ✓ niektóre są dobrze rozpuszczalne w wodzie (CO_2 , SO_3) lub słabo rozpuszczalne w wodzie (NO , SiO_2)

3. Otrzymywanie tlenków

Proces łączenia się pierwiastków z tlenem jest **podstawową metodą otrzymywania tlenków**. W trakcie spalania, pierwiastki (metale i niemetal) łączą się z tlenem, w wyniku czego tworzą się **tlenki**:

- **metal + tlen → tlenek metalu**

- **niemetal + tlen → tlenek niemetalu**

Zachęcam do obejrzenia doświadczenia **Otrzymywanie tlenków**: <http://scholaris.pl/resources/run/id/65373>

3. Proszę teraz w zeszycie zapisać **zadanie 1**:

Zadanie 1 Wykonaj polecenia.

a) Napisz wzory sumaryczne tlenków o podanych nazwach:

tlenek azotu (I)

tlenek wapnia

tlenek żelaza (III)

b) Podaj nazwy poniższych tlenków

Na_2O

SnO_2

Cl_2O_3

Rozwiązanie:

(Osoby, które nie pamiętają, jak ustala się wzór sumaryczny tlenków na podstawie ich nazwy oraz jak ustala się nazwy tlenków na podstawie ich wzorów sumarycznych, zachęcam do obejrzenia filmiku: <https://epodreczniki.pl/video/RVs3gu2COq0iL>)

a) tlenek azotu (I) $\text{N}_2^{\text{I}}\text{O}^{\text{II}} \Rightarrow \text{N}_2\text{O}$

tlenek wapnia $\text{Ca}^{\text{II}}\text{O}^{\text{II}} \Rightarrow \text{CaO}$

tlenek żelaza (III) $\text{Fe}_2^{\text{III}}\text{O}_3^{\text{II}} \Rightarrow \text{Fe}_2\text{O}_3$

Przypominam, że tlen w związkach chemicznych jest zawsze dwuwartościowy. W nazwie tlenków po słowie „tlenek” należy podać nazwę pierwiastka łączącego się z tlenem. Jeżeli dany pierwiastek tworzy więcej niż jeden tlenek, wówczas trzeba wskazać także wartościowość, którą zapisujemy cyfrą rzymską umieszczoną w nawiasie.

b) Na_2O - tlenek sodu

(sód leży w 2 grupie układu okresowego i jest tylko II-wartościowy)

SnO_2 - tlenek cyny (IV)

(cyna może mieć wartościowość równą II i IV, stąd w nazwie tlenku podajemy wartościowość cyny w nawiasie)

Cl₂O₃ - tlenek chloru (III)

(chlor może mieć wartościowość równą I, III, V i VII, stąd w nazwie tlenku podajemy wartościowość chloru w nawiasie)

4. W ramach pracy domowej proszę wykonać poniższe zadania.

Rozwiązania tych zadań proszę przesłać na mój adres e-mail: adka367@interia.eu **najpóźniej do piątku (05.06.2020).**

1 Przyporządkuj do podanych nazw systematycznych tlenków ich wzory sumaryczne.

a) tlenek żelaza(II)	I. SO ₂
b) tlenek chromu(III)	II. FeO
c) tlenek glinu	III. Al ₂ O ₃
d) tlenek azotu(II)	IV. NO
e) tlenek siarki(IV)	V. Cr ₂ O ₃
	VI. NO ₂

a) _____ b) _____ c) _____ d) _____ e) _____

2 Uzupełnij tabelę, wpisując wzory sumaryczne podanych tlenków.

SiO₂ • P₄O₁₀ • MgO • SO₂ • CO • Fe₂O₃ • Al₂O₃ • Na₂O • H₂O • CaO • NO₂ •
K₂O • Cl₂O • SO₃

Tlenki metali	Tlenki niemetalii

3 Wpisz w kratki wartościowość pierwiastków chemicznych w związkach o podanych wzorach sumarycznych. Napisz nazwy systematyczne tlenków.

□□

NO₂

□□

SO₃

□□

N₂O₅

□□

CaO

□□

Al₂O₃

□□

PbO₂

_____

_____

4 Napisz wzory sumaryczne tlenków o podanych nazwach systematycznych.

tlenek potasu _____ tlenek węgla(IV) _____

tlenek magnezu _____ tlenek żelaza(III) _____

5 Napisz wzory sumaryczne i nazwy systematyczne tlenków, których zastosowania przedstawiono na fotografiach.

Produkcja kosmetyków,
np. pudrów

Produkcja cementu
i zapraw murarskich

Dezynfekcja beczek

Produkcja szkła
laboratoryjnego

<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Pozdrawiam Was serdecznie i życzę dużo zdrowia!